

XX СЪЕЗД И ИСТОРИОГРАФИЯ ВЕНГЕРСКОЙ ЛИТЕРАТУРЫ

Г. Тольнац

Автор подвергает анализу положение историографии венгерской литературы после XX съезда, дает глубокую критику вредного влияния культа личности и догматизма на явления историографии нашей литературы. В связи с критикой догматизма он ссылается на одностороннее, схоластическое истолкование отдельных понятий, в том числе понятий *прогрессивного писателя* и самого *прогресса*. Мы замалчивали и «нераз недооценивали ценности нашего прошлого, — пишет он, — которые носят демократический характер, но с точки зрения истории представляли не особенно прогрессивные общественные требования. Мы старались догматически «пропитать» развитие литературы политикой и пользовались понятиями реализма и реалистическими приемами в одностороннем понимании.

Учитывая уроки XX съезда автор отмечает задачи наших литературоведов: 1. борьба с догматизмом, 2. теоретически обоснованная творческая научная работа и 3. восстановление ленинских норм.

При анализе задач он обращает внимание на то, что бороться против догматизма у нас советскими методами нельзя, ибо в Венгрии борьба с догматизмом должна быть связана с борьбой против буржуазных взглядов.

Подробно обсуждается вопрос возвращения к ленинским нормам: анализируется ленинское понятие развития и односторонность сталинского определения. Данное Лениным определение (*развитие есть единство и борьба противоречий*) позволяет более правильно оценить наших проблематических писателей в то время как сталинское определение (*развитие есть борьба противоречий*) этого не позволяет.

Анализируя вопрос международного авторитета нашего литературоведения, автор указывает на то, что за последние годы мы почти что игнорировали результаты историографии зарубежной литературы. Он обращает внимание на значение решительной борьбы с провинциализмом и на то, что для ознакомления за рубежом с крупными деятелями венгерской литературы, для достойной оценки наших международных ценностей нами сделано очень мало. «Чтобы добиться авторитета, мы должны — пишет он — заниматься на высоком теоретическом уровне классиками и современными деятелями мировой литературы, регулярно реагировать на достигнутые за рубежом результаты марксистского литературоведения и обсуждать буржуазные результаты Запада, относиться к ним критически, но не догматически.

В заключительной части статьи дан анализ проблематики истории литературы и современной венгерской литературы.

МАРТОН СЕПШИ ЧОМБОР В ПАРИЖЕ!

И. Бан

Автор нашего первого путевого дневника (*Europica Varietas*, Кошице 1620), заслуживающего внимания в литературном отношении, М. Сепши Чомбор в ходе его европейского путешествия (1618 г.) посетил и Париж. Он провел там 12 дней, о которых он неоднократно говорит с восторгом. Он находит Париж самым прекрасным городом мира, который вознаграждает его за все трудности путешествия. Автор статьи анализирует детали путешествия этого венгерского студента и обращает внимание на ошибки,

допущенные этим наивным молодым путешественником XVII столетия. Запутывает, например, Консьержери и Гран Шатле и рассказывает совсем невероятные вещи о Кладбище невинных. Все же его блуждания в Париже очень интересны и дают впервые хоть и не полную, но привлекательную картину столицы Франции. Страницы, посвященные Парижу, достойны французского перевода.

ВОСПОМИНАНИЯ О ПОЛИТИЧЕСКОЙ ПОЭЗИИ ВРЕМЕНИ ОСВОБОДИТЕЛЬНЫХ ВОЙН РАКОЦИ

Жужанна Альберт

Подвергая анализу известные до сих пор группы поэзии времени освободительных войн Ракоци, автор распределяет их на дальнейшие две группы (поэзия Венгрии и поэзия Трансильвании и Восточной Венгрии). Раскрывая свойственность стихотворного предложения, фраз, оборотов, структуры стихов и строф, и музыкальности, она исходит из формы стихотворений и указывает на направления поэзии, появившиеся в ранних стадиях развития: смешивание групп и их объединение. Она доказывает, что с течением времени народная политика дала возможность возникновению народной политической поэзии, завершением которой является танец свинопаса в Трансильвании и Восточной Венгрии. Из числа одновременно существовавших типов, эта группа является самой развитой, самой поэтической и стоит ближе всего к народной поэзии.

ЗАБЫТЫЕ ЮНОШЕСКЗЕ ТРУДЫ КАЛЬМАНА МИКСАТ

Маргит В. Петролаи

ГОДЫ, ПРОВЕДЕННЫЕ БАБИЧЕМ В Г. ФОГАРАШ

Дь. Бистраи

От сентября 1908 года до лета 1911 года Михай Бабич работал в небольшом трансильванском городе Фогараш учителем гимназии. Автор подытожил разговоры, которые он вел с поэтом, его женой и самым близким другом, фогарашским учителем Палом Амбрози несколько десятилетий тому назад; кроме того он приводит все доступные данные, относящиеся к учительской работе Бабича в Фогараше. В то время поэт не любил этот городок, лежащий столь далеко от Будапешта, он чувствовал себя в нем как Овидий в Томи. Все же эти годы являются одним из важнейших стадий развития Бабича. Здесь он углубил свои знания греческого языка, здесь же он интенсивнее всего работал над замечательным переводом Данте. Около полуста стихотворений, сочиненные в этом городке, принадлежат к наилучшим юношеским творениям поэта. Из его романов *Гойя-калца* был создан полностью под впечатлениями из Фогараша, *Сыны смерти* же — отчасти. К концу своей жизни (в 1935 году) он намеревался опять посетить Фогараш, но этот план он уже не мог осуществить.

КРАТКИЕ СООБЩЕНИЯ

Я. Ханкшиш: Миклош Зриньи у колыбели оперы

Крупнейший деятель венгерской литературы XVII века Миклош Зриньи во время своего путешествия в Италию в 1636 году, но главным образом в Венеции по всей вероятности ознакомился с крупнейшим жанровым новшеством столетия — с оперой. Он быть может встретился и с Монтеверди. Его элегии рассказывают о жалобе Арианны (Ариадне) т. е. Орфея, которые как раз являются героями ранних опер. Ария и речитатив, страстность Монтеверди и вообще атмосфера нового искусства несомненно соответствовали характеру крупного эпика и эффективно благоприятствовали эпическому оформлению его трудов.

Ш. В. Ковач: «Катилина» Таурина и Саллустия

М. Шюкшид: Дневник Иштвана Веспреми

Ш. Шипка: Йокаи как депутат города Ходмезёвашархей

ВОСПОМИНАНИЯ

Б. Зольнай: Воспоминания о Фридьеше Ридль
З. Фаркаш: Память Артура Элек

ДИСКУССИЯ

И. Банкути: Иштван Иллешхази — поэт?
Дь. Бистраи: Иштван Иллешхази или Чаки?

ДОКУМЕНТАЦИЯ

Л. Драшкоци: Неизвестное письмо Казинци
И. Феньё: Глоссы Яноша Бачаньи на одном экземпляре «Патриотического воззвания» Шандора Кишфалуди
Ш. Ваг: «La Hongrie Républicaine» и Дьюла Юхас
К. Ч.-Гардоньи: Письма Бела Бартока а к Кальману Харшаньи
Г. Талаш: Три неизвестных детских стиха Дьюлы Юхаса

ОБЗОР КНИГ

Г. Альберт: Миклош М. Тотфалуши Киш
И. Рейтё: Бела Ошват: Сиглигети
Шарольта Михна: Historiské piesne
Э. Ковач: Ласло Сиклаи: История оппозиционной литературы конца прошлого столетия. И. Гашпар
К. Ч.-Гардоньи: Мари Вали: Воспоминания о Море Йокаи
Дь. Ковач: Иштван Феньё: Аврора

DER XX. KONGRESS UND DIE UNGARISCHE LITERATURWISSENSCHAFT

G. Tolnai

Im Aufsatz wird die Lage der ungarischen Literaturwissenschaft nach dem XX. Kongress untersucht. Der Verfasser kritisiert eingehend die Erscheinungen des Personenkults und des Dogmatismus. Den Dogmatismus kritisierend weist er auf den einseitigen, scholastischen Gebrauch gewisser Begriffe hin. Der Begriff des *fortschrittlichen Schriftstellers* sowie der des *Fortschrittes* sind oft einseitig gebraucht worden. »Gewisse geschichtliche Werte demokratischer Prägung, die jedoch den fortschrittlichsten sozialen Forderungen ihrer Epoche nicht entsprechen, wurden totgeschwiegen oder, unterschätzt.« Der Verfasser polemisiert gegen die dogmatische, sog. Durchpolitisierung der Entwicklungsgeschichte der Literatur, gegen die einseitige Anwendung von Begriffen wie Realismus, realistische Methode.

Die Lehren, die sich aus dem XX. Kongress ergeben, erörternd, definiert der Verfasser die Aufgaben der ungarischen Literaturforscher folgendermassen: 1. Kampf gegen den Dogmatismus, 2. auf theoretischer Grundlage beruhende, schöpferische wissenschaftliche Arbeit, 3. Herstellung der Lenin'schen Normen. Diese Aufgaben untersuchend warnt er vor einer Übernahme sowjetischer Methoden im Kampf gegen den Dogmatismus, da in Ungarn dieser Kampf vom Kampf gegen bürgerliche Ansichten nicht zu trennen sei.

Die Frage der Rückkehr zu den Lenin'schen Normen wird gründlich auseinandergesetzt, von einer Analyse der Lenin'schen Definition der Entwicklung ausgehend. Der Verfasser weist auf die Einseitigkeit der Stalin'schen Definition hin. Die von Lenin herrührende Definition (*die Entwicklung ist die Einheit und der Kampf der Gegensätze*) bietet die Möglichkeit einer richtigeren Beurteilung unserer problematischen Schriftsteller, während die Stalin'sche Definition (*die Entwicklung ist der Kampf der Gegensätze*) dies nicht gestattet.

Der Verfasser beschäftigt sich mit dem internationalen Ruf unserer Literaturwissenschaft; Er erinnert daran, dass die ausländischen Forschungen in den letzten Jahren fast vollkommen ausser Acht gelassen worden sind und ruft zum Kampf gegen den Provinzialismus auf. Er erwähnt, dass man nicht genug getan hat, um den grossen Gestalten unserer

Literatur den ihnen gebührenden Platz in der Weltliteratur zu sichern. »Jedoch um den internationalen Ruf unserer Literaturwissenschaft zu fördern — schreibt er — müssen wir uns mit den Grossen der Weltliteratur, sowohl mit den Klassikern als auch mit den heute noch lebenden, auf hohem wissenschaftlichen Niveau beschäftigten, die Ergebnisse ausländischer marxistischer Forschungen aneignen und uns mit den Behauptungen der westländischen bürgerlichen Forscher aber — nicht dogmatisch! — Auslinandersetzen.«

Zum Schluss analysiert der Verfasser Probleme der Literaturwissenschaft und der heutigen ungarischen Literatur.

MÁRTON CSOMBOR SZEPSI IN PARIS

I. Bán

Der Verfasser unseres ersten Reisebuchs (*Europica Varietas*, Kassa, 1620), der aus literarischem Gesichtspunkt erwähnt zu werden verdient, besuchte anlässlich seiner grossen europäischen Rundreise auch Frankreichs Hauptstadt. Er verbrachte hier zwölf Tage und gab öfters seiner Bewunderung und Entzückung lebhaften Ausdruck. Er findet Paris für die schönste Stadt der Welt und versichert uns, dass diese einzige Stadt ihm alle Leiden der Reise vergessen machte. Der Verfasser des vorliegenden Artikels beschreibt die Details der Reise des ungarischen Studenten und lenkt die Aufmerksamkeit auf die Fehler, die der naive Tourist des 17. Jahrhunderts mehr als einmal begeht. Csombor verwechselt z. B. la Conciergerie und le Grand Châtelet und erzählt ganz ungläubliche Dinge über Cimetière des Innocents. Dabei ist sein Pariser Herumirren sehr interessant und gibt als erstes in der ungarischen Literatur ein wenn auch nicht vollständiges, doch anziehendes Bild von der französischen Hauptstadt. Es wäre der Mühe wert seine Seiten über Paris ins Französische zu übersetzen.

ANALYSEN DER POLITISCHEN DICHTUNG DES RÁKÓCZI-FREIHEITSKAMPFES

Zsuzsanna Albert

Die Verfasserin analysiert die schon bekannten Gruppen der Dichtung des Freiheitskampfes und teilt diese in noch weitere zwei Gruppen (ungarländische, siebenbürgische und ostungarländische). Sie geht in ihren Analysen von der Form des Gedichtes aus. Sie erschliesst die eigenartigen Kennzeichen des Versatzes, der Phrasen, der Wendungen, der Vers- und Strophenkonstruktion und der Musikalität und stellt an Hand dieser die schon früher begonnenen Entwicklungstendenzen dieser Dichtung fest: die Mischung der Gruppen, die Vereinheitlichung. Zuletzt beweist sie, dass sich im Laufe der Zeit mit der Volkspolitik eine volkspolitische Dichtung entfaltete, die ihren Höhepunkt im siebenbürgischen und ostungarländischen Schweinehirtentanz erreichte. Unter den nebeneinander lebenden Typen ist diese Gruppe die meist entwickelte, die meisten dichterische und steht am nächsten zur Volksdichtung.

DIE VERGESSENEN JUGENDSCHRIFTEN VON KÁLMÁN MIKSZÁTH

M. W. Petrolay

MIHÁLY BABITS IN FAGARAS

Gy. Bisztray

Mihály Babits war von September 1908 bis zum Sommer 1911 in einer Kleinstadt, im Süden von Siedenburg, in Fagaras, als Gymnasiallehrer tätig. Der Verfasser der Studie fasst seine mit dem Dichter und seiner Gattin sowie mit dem vertrautesten Freund des Dichters in Fagaras, dem Lehrer Pál Ambrózy vor Jahrzehnten geführten Gespräche zusammen: gleichzeitig veröffentlicht er alle auffindbaren Angaben über Babits' Tätigkeit als Lehrer in Fagaras. Der Dichter hatte die von Budapest entfernte Kleinstadt nicht gerne; er fühlte sich dort wie Ovidius in Tomi. Doch sind diese drei Jahre in Fagaras einer der wichtigsten Abschnitte in der Entwicklung des Dichters. Hier vertiefte er seine antiken griechischen Studien und arbeitete intensiv an seiner klassisch schönen Dante-Übersetzung. Seine in Fagaras geschriebenen fast 50 Gedichte gehören zu den besten seiner Jugend. Von seinen Romanen entspringt der *Storchkalij* gänzlich, die *Söhne des Todes* teilweise aus seinen Erlebnissen in Fagaras. Am Ende seines Lebens (1935) hätte er gern noch einmal Fagaras aufgesucht, konnte aber diesen Plan nicht mehr verwirklichen.

KLEINERE MITTEILUNGEN

J. Hankiss: Miklós Zrinyi bei der Entstehung der Oper
Die grösste Gestalt der ungarischen Literatur des 17. Jahrhunderts, Miklós Zrinyi, dürfte auf seiner italienischen Reise im Jahre 1636, hauptsächlich während seines Aufenthalts in Venedig die auffallendste neue Gattung, die Oper kennen lernen. Vielleicht begegnete er auch Monteverdi. Seine Elegien brachten in Verse Ariannas (Ariadne) bzw. Orpheus' Klagen, die die Helden der frühen Oper sind. Die Arie und das Rezitativ, die monteverdische »Furor« und im allgemeinen die Atmosphäre die neuen Kunst waren der Grundnatur des grossen Epikers günstig und konnten zur Ausbildung seiner Werke in dieser Form wirksam beitragen.

S. V. Kovács: »Catilina« von Taurinus und Sallustius

M. Sükösd: Das Tagebuch von István Weszprémi

S. Sipka: Jókai's Abgeordnetenmandat in Hódmezővásárhely

ERINNERUNGEN

B. Zolnai: Erinnerung an Frigyes Riedl

Z. Farkas: Andenken an Artur Elek

DISKUSSION

I. Bánkúti: István Illésházy: Dichter?

Gy. Bisztray: István Illésházy oder Csáky

ARCHIV

L. Draskóczy: Ein unbekannter Brief von Kazinczy

I. Fenyő: János Batsányi's Randbemerkungen auf einem Exemplar des »Patriotischen Aufruf«-es von Sándor Kisfaludy

S. Vág: »La Hongrie Republicaine« und Gyula Juhász

Frau Csapodi (Klára Gárdonyi): Béla Bartók's Briefe an Kálmán Harsányi

G. Tólas: Drei unbekannte Kindergedichte von Gyula Juhász

RUNDSCHAU

G. Albert: Miklós M. Tótfalusi Kis

I. Rejtő: Béla Osváth: Szigligeti

Sarolta Michna: Historické piesne

E. Kovács: László Sziklay: Aus der Geschichte der oppositionellen Literatur vom Ende des Jahrhunderts. Imre Gáspár

Frau Csapodi (Klára Gárdonyi): Mari Váli: Meine Erinnerungen an Mór Jókai

Gy. Kovács: István Fenyő: Die »Aurora«

LE XX. CONGRÈS ET L'HISTORIOGRAPHIE DE LA LITTÉRATURE HONGROISE

Gábor Tolnai

L'auteur examine la situation de l'historiographie de la littérature hongroise après le XX. Congrès et fait la critique de l'influence défavorable du culte des personnalités et du dogmatisme sur l'historiographie de notre littérature. En critiquant le dogmatisme, l'auteur renvoie à l'usage unilatéral et scholastique de certaines notions, telles que «l'écrivain progressiste», «progrès» etc. Nous avons passé sous silence «et, plus d'une fois, déprécié certaines valeurs de notre passé — écrit-il — qui ont un caractère démocratique, mais, du point de vue de l'histoire, ne représentent pas les revendications sociales les plus avancées». L'auteur attire l'attention au «travestissement politique» du développement de la littérature sous le signe du dogmatisme, à l'usage unilatéral du concept du réalisme et de la méthode réaliste.

En vertu des enseignements du XX. Congrès, il indique les tâches de nos historiens de littérature comme suit: 1. lutte contre le dogmatisme, 2. travail scientifique créateur, théoriquement fondé, 3. rétablissement des normes léniniennes

En examinant les tâches à remplir, il attire l'attention au fait que chez nous la lutte contre le dogmatisme ne peut pas être menée à l'aide des méthodes soviétiques, car en Hongrie cette lutte doit être liée à celle, dirigée contre les conceptions bourgeoises.

Il examine en détail la question du retour aux normes léniniennes : il analyse la définition léninienne de la notion de l'évolution, et la partialité de la définition stalinienne. La définition léninienne, (*l'évolution, c'est l'unité et la lutte des antithèses*), nous offre une possibilité d'évaluer plus correctement nos écrivains problématiques, tandis que la définition stalinienne, (*l'évolution, c'est la lutte des antithèses*), n'offre pas cette possibilité.

En analysant la question de l'autorité internationale de l'historiographie de notre littérature, l'auteur constate que, dans les dernières années, nous avons négligé les résultats historiographiques de l'étranger. Il attire l'attention à l'importance d'une lutte décidée contre le provincialisme, affirme que nous avons fait très peu pour propager à l'étranger les valeurs internationales des grandes personnalités de notre littérature. Pour acquérir notre autorité internationale, nous devons étudier les classiques et les grands personnages contemporains de la littérature mondiale, nous devons réagir systématiquement aux résultats des historiographes Marxistes de la littérature à l'étranger et nous occuper, en les discutant, mais sans dogmatisme, des résultats de la littérature bourgeoise de l'Occident.»

La dernière partie de l'article est une analyse des problèmes de l'histoire de la littérature, et de la littérature hongroise contemporaine.

MARTIN SZEPSI CSOMBOR A PARIS

I. Bán

L'auteur de notre premier journal de voyage (*Europica Varietas*, Kassa, 1620) qui mérite l'attention au point de vue littéraire, M. Szepsi Csombor, visita lors de sa grande tournée européenne (1618) aussi la capitale de la France. Il y passa douze jours et son admiration, ou mieux, son ravissement éclate plusieurs fois. Il trouve Paris la plus belle ville du monde et il nous assure que cette seule ville lui a fait oublier toutes les peines de son voyage. L'auteur de l'article présent précise les détails du voyage de l'étudiant hongrois et il attire l'attention aux erreurs que ce touriste naïf de XVIIe siècle commet plus d'une fois. Csombor confond p. ex. la Conciergerie et le Grand Châtelet, il relate des choses entièrement incroyables sur le Cimetière des Innocents. Cependant ses randonnées parisiennes sont bien intéressantes et dans la littérature hongroise elles donnent, les premières, une vue sinon complète pourtant attrayante de la métropole française. Ces pages sur Paris mériteraient d'être traduites en français.

REMINISCENCES DE LA POÉSIE POLITIQUE DE LA GUERRE D'INDÉPENDANCE DE RÁKÓCZI

Susanne Albert

En analysant la division connue de la poésie de la guerre d'indépendance de Rákóczi, l'auteur établit deux groupes (celle de la poésie en Hongrie et celle de la poésie de Transylvanie et de la Hongrie Orientale). Dans son analyse elle prend pour point de départ la forme — les phrases, les tournures, la structure des poésies et des strophes ainsi que leur caractère musical. En révélant les particularités de ces derniers elle établit les tendances de cette poésie qui prirent naissance dans une étape antérieure du développement : l'amalgamation et l'unification des groupes. L'auteur démontre que la politique populaire vit se former une poésie politique populaire dont l'apogée fut la danse des porchers en Transylvanie et en Hongrie Orientale. Parmi les types coexistants c'est ce groupe qui est le plus développé, le plus poétique, le plus proche au folklore.

LES ANNÉES DE BABITS A FAGARAS

J. Bisztray

De septembre 1908 jusqu'à l'été 1911 Michel Babits était professeur au gymnase d'une petite ville en Transylvanie méridionale, Fagaras. L'auteur de la présente étude résume les entretiens qu'il avait eus avec le poète, la femme et le plus intime ami de celui-là, le professeur Paul Ambrózy, il y a quelques dizaines d'années et publie aussi toutes les données accessibles

concernant l'activité de Babits à Fagaras en tant que professeur. Celui-ci n'aimait cette petite ville si éloignée de Budapest, il se sentait comme Ovide à Tomi. Tout de même ces trois ans à Fagaras sont une des plus importantes étapes dans le développement du poète. C'est ici qu'il approfondit ses études dans la langue grecque, qu'il travaillait intensivement à la traduction d'une beauté classique de la Comédie divine. Une cinquantaine de poésies écrites à Fagaras appartiennent aux plus belles de ses œuvres de jeunesse. Son roman «*Gólyakalifa*» fut conçu entièrement sous les impressions de Fagaras, et le roman «*Halál fia*» (Les Fils de la mort) n'en était pas moins exempt. Vers la fin de sa vie (en 1935) Babits avait l'intention de visiter cette petite ville encore une fois, mais il ne put réaliser ce dessein.

COMMUNICATIONS DIVERSES

J. Hanklss : Nicolas Zrinyi au berceau de l'opéra.

Le plus grand homme de lettres de la Hongrie du 17ème siècle, Nicolas Zrinyi, au cours de son voyage en Italie (1636), et surtout à Venise, selon toute apparence, fit connaissance d'une la plus importante innovation du siècle — de l'opéra. On pourrait croire qu'il avait rencontré même Monteverdi. Les élégies de Zrinyi parlent des plaintes d'Ariane (Ariadne) et d'Orphée qui furent les héros des premiers opéras. Les airs d'opéra, les récitatifs, la «*furore*» de Monteverdi et en général l'atmosphère d'un nouvel art correspondaient, sans doute, au caractère du grand poète épique et favorisaient le développement épique de son œuvre.

A. V. Kovács : «*Catilina*» de Taurin et Sallustie

M. Sükösd : Le journal d'Étienne Veszprémi

A. Sipka : Jókai — député de la ville Hódmezővásárhely

COMMÉMORATIONS

B. Zolnai : La commémoration de Frédéric Riedl

Z. Farkas : La mémoire d'Arthur Elek

DISCUSSION

É. Bánkuti : Étienne Illésházy est-il un poète?

J. Bisztray : Étienne Illésházy ou Csáky?

DOCUMENTATION

L. Draskóczy : Lettre inconnue de Kazinczy

É. Fenyő : Des glosses de Jean Batsányi sur une copie de «*L'appel patriotique*» d'Alexandre Kisfaludy

A. Vág : «*La Hongrie Républicaine*» et Jules Juhász

Claire Gárdonyi (Mme Csapodi) : Les lettres de Béla Bartók à Coloman Harsányi

G. Tólas : Trois vers inconnus de Jules Juhász pour enfants

REVUE

G. Albert : Nicolas M. Tótfalusi Kis

É. Rejtő : Béla Osváth : Szigligeti

S. Michnay : Historiské piesne

A. Kovács : Ladislav Sziklay : L'histoire de la littérature de l'opposition à la fin du siècle. I. Gáspár

Claire Gárdonyi (Mme Csapodi) : Mari Váli : Mes reminiscences de Mór Jókai

V. Kovács : Étienne Fenyő : Aurore

A kiadásért felel az Akadémiai Kiadó igazgatója

Műszaki felelős: Szöllősy Károly

A kézirat érkezett: 1956. VI. 5. — Példányszám: 1600. — Terjedelem: 132 (A/5) fv. + 1 melléklet

---

Akadémiai Nyomda, Budapest — 39914/56 — Felelős vezető: Puskás Ferenc

T A R T A L O M

<i>Tolnai Gábor</i> : A XX. Kongresszus és az irodalomtörténetírás	255
<i>Bán Imre</i> : Szepsi Csombor Márton Párizsban	263
<i>Albert Zsuzsanna</i> : Elemzések a Rákóczi-szabadságharc politikai költészetéről	270
<i>W. Petrolay Marg't</i> : Mikszáth Kálmán elfelejtett ifjúkori írásai I.	289
<i>Bisztray Gyula</i> : Babits fogarasi évei I.	300

Kisebb közlemények

<i>Hankiss János</i> : Zrínyi Miklós az opera bölcsőjénél	311
<i>V. Kovács Sándor</i> : Taurinus és Sallustius „Catilina”-ja	319
<i>Sükösd Mihály</i> : Weszprémi István naplója	322
<i>Sípka Sándor</i> : Jókai hódmezővásárhelyi képviselősege	324

Emlékezések

<i>Zolnai Béla</i> : Emlékezés Riedl Frigyesre	329
<i>Farkas Zoltán</i> : Elek Artur emlékezete	336

Vita

<i>Bánkuti Imre</i> : Illésházy István: költő?	345
<i>Bisztray Gyula</i> : Illésházy vagy Csáky István?	346

Adattár

<i>Draskóczy László</i> : Egy ismeretlen Kazinczy-levél	350
<i>Fenyő István</i> : Batsányi János széljegyzetei Kisfaludy Sándor „Hazafiúi Szózat”-ának egyik példányán	355
<i>Vág Sándor</i> : A „La Hongrie Républicaine” és Juhász Gyula	356
<i>Csapodiné Gárdonyi Klára</i> : Bartók Béla levelei Harsányi Kálmánhoz	364
<i>Tálás Géza</i> : Juhász Gyula három gyermekverse	367

Szemle

<i>Albert Gábor</i> : M. Tótfalusi Kis Miklós	368
<i>Rejtő István</i> : Osváth Béla: Szigligeti	371
<i>Kovács Endre</i> : Szikszay László: A századvég ellenzéki irodalmának történetéből. Gáspár Imre	374
<i>Míchna Sarolta</i> : Historické piesne	376
<i>Csapodiné Gárdonyi Klára</i> : Váli Mari: Emlékeim Jókai Mórról	381
<i>Kovács Győző</i> : Fenyő István: Az Auróra (Egy irodalmi zsebkönyv életrajza)	383

Az Irodalomtörténeti Intézet Hírei

Vita a XX. Kongresszus tanulságairól az irodalomtörténetírásban	386
Idegennyelvű ismertetések	399

Ára: 12,— Ft

Előfizetés egy évre: 40,— Ft

Az IRODALOMTÖRTÉNET c. folyóirat 1956/3. számának tartalma :

Németh G. Béla : A magyar szimbolizmus kezdeteinek kérdéséhez

Juraj Spitzer : L'udovit Štur

Benedek Marcell : Naplómát olvasom

Vita

Karácsonyi Béla : Hozzászólás Horváth János könyvének vitájához

Adatok és adalékok

Rákos Péter : Adalékok az Ember Tragédiája csehországi visszhangjához

Janosy István : Az Erdély Aranykora forrásainak problémáihoz

Szemle

Barta János : Sötér István : Eötvös József

Orosz László : Szauder József : Kölcsey Ferenc

Rónay György : Flaubert : Bouvard és Pécuchet

Bessenyei György : Ady Endre Összes Prózai Művei I.

Kovalovszky Miklós : Ady Endre Összes Prózai Művei II.

Szalai Sándor : Szabó Pál önéletrajzi regényéről

Süpek Ottó : Daudet : Tarasconi Tartarin

A Magyar Tudományos Akadémia Nyelv és Irodalomtudományi Osztályának
Közleményei VIII.kötete (1-4).

Társasági hírek

Az IRODALOMTÖRTÉNETI FÜZETEK c. tanulmányosorozat eddig megjelent kötetei :

Péter László : Espersit János (1879-1931)

Varga Imre : Szádeczky : Miscellanea

Forgács László : Bajza és Belinszkij

Fenyő István : Az Aurora

Pukánszky Kádár Jolán : A drámaíró Csokonai

Hegedűs Nándor : Ady Endre Nagyváradon

Az IRODALOMTÖRTÉNETI TANULMÁNYOK c. sorozat eddig megjelent kötetel:

Horváth János : Kisfaludy Károly és íróbarátai

Komlós Aladár : Reviczky Gyula

Gálos Rezső : Szentjóni Szabó László

Sziklay László : Gáspár Imre

Tolnai Gábor : Vázlatok és tanulmányok

Rejtő István : Iványi Ödön

Somogyi Sándor : Arany László

Nacsády József : Mikszáth szegedi éve

Az IRODALOMTÖRTÉNETI KÖZLEMÉNYEK számonként is vásárolható és előfizethető az Akadémiai Kiadónál (Budapest, V., Alkotmány u. 21) és könyvesboltjában (Budapest, V., Váci utca 22.)